

## MAGYAR KURIR

Bécsből, Pénteken, November 15-én, 1822.

## Brasília és Portugallia.

A' Régens-Herczeg így folytatja közelebbi levelünkben elkezdett Manifestumát:

„A' Lisbonai Cortesek megtagadták ezen Országtól a' végrehajtó hatalmat, mellyre, Portugalliától igen távol lévén, erejének egyenes kifejtődzése véget nagy szüksége volt, 's ezen tetteknél fogva az Országot, klímájához, helybeli környülállásaihoz illő törvények és segedelmek nélkül, szükségben hagyták.“

„Azon félszeg észleléstől, hogy ezen Országot alászállithassák, mindent elkövettek, hogy egység és ereje gyengíttessék, 's bizodalmatlanságot igyekeztek szerezni az egyes tartományokban, a' Rio de Janeiroban fenálló közép-hatalom ellen.“

„Olly lélektelen igazgatást határoztak meg Brasiliára nézve, melly ezen Országot 's az egész Monarchiát bizonyos egyenetlenségbe 's Anarchiába kerítette volna.“

„Minden tisztségekből kizárták ok a' Brasíliaiakat, 's a' ti városaitokat, kegyetlen 's pallérozatlan Vezérek keze alá adott Európai bajonatokkal töltötték-el.“

„Azon gonoszokat, kik mély sebeket ejtettek szíveiteken, 's megesküdtek, hogy azokat soha sem engedik béhegedni, a' Lisbonai Cortesek enthusiaslussal fogadták 's dicséretekkel halmozták.“

„A' Brasíliai Bank számára rendelt segéd-kütfejekre tették ok vétkes kezüket, a' midőn ezen Bankot úgy is igen

nagy nemzeti adósság terheli, mellyel a' Cortesek soha sem foglalatoshadtak, jóllehet a' Bank hitele Brasíliának közönséges creditével 's jó állapotjával szoros egybekötetésben van.“

„Külső Nemzetekkel alkudoztak az iránt, hogy Országotoknak némelly részét elidegeníthessék, 's ezzel benneteket gyengítsenek 's rabságra alacsonyítsanak.“

„Erőségeiteket megfosztották minden készülleteiktől, fegyvertáraitokat kiürítették, 's kikötőiteken védelem nélkül hagyták, minthogy egész tengeri erőteket a' Portugallia kikötőkhöz vonták.“

„Kincseiteket, a' megegyezések nélkül nyakatokra küldött hadinépnek tartása véget rátok vetett adók által, teljesen kimerítették, 's titeket az idegen fegyver behozásától eltiltottak, nehogy szabadságot fentarthatására bosszús kezeket emelhesetek.“

„A' kereskedés állapotjára nézve olly plánumot terjesztettek előtökbe, melly gazdaságtokat az ő monopoliummokká tette, kikötőteket az idegenek előtt bezárta, 's ezeknél fogva a' földmívelést 's mesterségi szorgalmat semmivé tette.“

„Brasília Képviseleijével eleitől fogva alacsonyúl bántak 's úgy bánnak még most is, mikor rá vetik a' fejeiket, hogy jussukat reclamálják; sőt (iszonyodomi mondani is) azzal is fenyegettek, hogy a' Feketét szabadtságba helyheztetik, 's őket Úrok ellen fegyverkeztetik fel.“

„Mind ezen számtalan igazságtalanságoknak befejezésére, midőn igazságos

békételenségteket megtudák, még azzal tetézték csúfolódásaikat, hogy jussaitok ellenére elkövetett célzásaitak, menteni akarták.“

„A törvény végrehajtására rendeltetett hatalmat, mellynek megengedését ránk nézve eleinte Constituzió ellen valónak hirdettek 's magokról elhárították a Cortesek; most már megadják, még pedig olly bőkezűséggel, hogy egy közép-pont helyet, mellyre szükségetek van, kettőt sőt többet is ajánlanak. Hallatlan nagy lelkűség! De vallyon ki nem látná-álta, hogy céljok a tartománynak tartomány ellen 's testvérnek testvér ellen való felfegyverkeztetése!“

„Valjuk meg nagy lelkű lahosai ezen széles kiterjedésű és gazdag Országnak, hogy végre meg van téve az elválasztó lépés, melly függetlenségteket 's szerencséteket megfundálja! Béléptetek a független Nemzetek nagy társaságába, 's annak minden jussait megszereztetek. Ezen kívül azon jussal, mellyet Portugallia magának fentart, hogy régi intézeteit elront-hassa 's magát újra constituálhassa, ti még nagyobb mértékben bírtok, mint a kiknek földetek iszonyú kiterjedésű és gazdag; népességtek, jóllehet szélytöszlatva, de a Portugalliáét felyül haladja, 's nagyobb sebességgel szaporodik, mint a levegőtlen helyen lérohanó testek.“

„Most már csak a van hátra Brasiliának, hogy egyenlő érdekszével, szeretettel és reménységgel egyesüljete, 's szövetségtebben állhatatosok legyetek, Brasilia Képviselőinek munkálódásokat kezdésétek el, kik az okosságnak és bölcses-ségnek kormányát viselvén, elkerülhessék azon sziklákat, mellyekbe Francia 's Spanyol Országoknak 's magának Portugalliának státushajóji is nagy veszedelmekkel átköztek meg, 's a józan Philosophia prin-

cipiumai szerint intézhessék-el fundamen-tomos törvényeinket, 's azokat honni szükségseinkhez alkalmaztathassák.“

„Oszlassátok el minden kétségeket Brasiliaiak! Képviselőjitek, kik nem a ne-hézségek meggyőzésén dolgoznak, hanem azt a cél't tartják szemek előtt, hogy nek-tek három század oltá igazán meg nem ismért, 's erkölcsötökkel 's szokásaitokkal leginkább egyező törvényeket adhassanak, igazán megfundálják majd Brasilia Képvi-selő-Monarchiai principiumait. Ezen szép Ország Királyává VI Jánost az én atyá-mat kiáltják ok ki, ki mindnyájotokat szí-vében hordoz.“

Ezután a polgári, fenytő, finántziai, katonai és iskolai törvényekre tér ki a Manifestum, 's ezek után ismét így szóll: „Ne feljete az idegen Hatalmasságoctól! Európa, melly az Amerikai egyesült Stá-tusok függetlenségét megismerte, 's a Spanyol Coloniák harcaiban neutralitást tartott, Brasilia függetlenségét is bizonyo-san meg fogja ismerni, melly szint úgy hasonló jussal, értékkel és segéd-kütfekkel igyekezett a Nemzetek nagy Fa-miliájába lépni. Azoknak Jármájokkal se gondoljatok, kik azt kiabálják, hogy Ki-rályunk ellen támadunk. Jól tudja ő, hogy mi őtet szeretjük, 's hogy azon gyaláza-tos rabságból akarjuk kiszabadítani, melly-ben most van, midőn az alacsony Dema-gógusok kétszínűségét fedezzük-fel előtte. Ne ügyeljete ama haszontalan beszédek-re se, mellyek az egész világgal azt akar-nák elhitetni, hogy mi minden Portuga-liához kapcsoló köteleket szélyt akarunk szaggatni. Korántsem, sőt inkább erősí-teni kívánjuk azokat.“

Végre egyességre és türelemességra inti a Regens-Herczeg a tartományokat, 's ezen szókkal rekeszti Manifestumát: „Brasiliaiak, Barátim, egyesüljünk! Én

a' ti földitek s oltalmazótok vagytok. Brasia becsületét a dicsőségét tartjuk igyekezetünknek egyedülvaló jutalmául. Így mindenütt vezérek lesztek; ha szinte a legnagyobb veszedelmek fenyegetniének is. Hidjétek el, hogy a' ti boldogságtok az én boldogságom is. Minden dicsőségem az, hogy vitéz és szabad Népet igazgathassak. Adjátok példáját virtusaitoknak s egyességeknek, s én reátok érdemes lesztek. Költ a Rio de Janeiroi palotában Aug. 13ójén 1822.

(Aláírás) A' Régens' Hercege.

### Spanyol Ország

Az Etoile következő levelet közli Oct. 19d. Perpignanból Oct. 9dikéről: „A Spanyol Royalisták és Revolutziósok közt minden órán közönséges ütközetnek híre kell hallanunk. Mina 6000 emberrel van Calafban; Milans 3000 emberrel foglaltatja Granollersét (Catalóniában); Costa kiindult Militziájával s néhány ágyúval Barcelonából, s ezen két utóbbiak eddig egybekapcsolták magokat Minával, ki a' mint híreltik, 12000 főből álló seregével akar Seo d' Urgelre a' Régenség helyére rontani. Azonban hogy ezt tésse, előbb Báró d' Eroles-t kell neki megverni, ki 18,000 emberével, nem könnyen hagyja magán. Így lévén a' hadi környülállások Catalóniában, mindenekér nagyon interestesszálnak.“

Egy levél a' Pyrenaeumok' légvégső széléről; mellyet ugyancsak az Etoile közöl; imígy szól Oct. 10dikén: „A Spanyol dolgokból való hálgatáson nincs mit csudálkozni; a' Montagnanai hírd mellett történt viadal oltá (Sept. 18d.) a' Constituizsiósok semmit sem merték kezdebbi a Royalisták ellen. Tudni való dolog pedig, hogy

a' hol harc nincs, ott újság sincs. De ezen hálgatásnak alkalmasint csak hamar vége leszen, rövid időn nagy csatát várhatunk, melly a' mint reménylhetni, szint olly szerencsésen üt ki a' jó ügy részére, valamint az eddig történt csatázások. Mina Arragóniának és Catalóniának minden hadi erejét öszveszedte, s következő állásokba vette seregeit. Torrijós 3000 emberrel áll Calafnál, s a' Mina kis Armadájának középpontját formálja. Zarco del Valle 4000rel Barbastrónál (Catalóniában) Calaf-tól balra. Milans Vichben van 1500 emberrel. Báró d' Eroles Trunánál fekszik egész hadával; mellyet az Urgell seregekkel erősített meg, ott a' megkivántató őrizetnél többet nem hagyván. Feldmarsechal Badals Toraba a' Mina centruma felé indult 2000 embertel.“

„Egy Spanyol érkezett hozzánk a' Spanyol Cerdagnából, ki egy kevéssé hajlandó a' Constituzsióhoz; s azt beszéli, hogy a' Zarco del Valles osztályából Báró de Eroleshez 200 ember ment által. Ez már maga is jó jel; azonban még nevelti bizodalunkat az; hogy Mosen Anton, ki Puercedaban fekszik, olly parancsolatot vett Oct. 8d., hogy osztályával menne Báró d' Eroleshez; s valósággal el is indult, de a' Régenség parancsolatjára ismét visszavért, tekiütetbe sem vétetvén jelenléte; s ezen környülállásokból azt következtetik a' Royalisták, hogy d' Eroles elég erővel bír a' meggyőzhetően Mina megverésére.“

Egy Bilbaoi levél jelenti Oct. 6d., hogy ezen városba az a' parancsolat jött, hogy 7-8000 embert a' legnagyobb gyorsasággal indítsanak Galiciába, hol az Insurreccio tetemesen erőt kezd venni.

A' Toulousei Újság így ír Oct. 14d. „Seoból Oct. 8d. Puercedából Oct. 9d. indult levél a' nemelley útasok bizonyítása szerint; Zarco del Valle a' Montagnanai

hidnál áll. Talarától négy órányira, ahol Báro d. Eroles van; Mina Cardona táján, Romagosa, Romanillo, és Badals pedig vele átalellenben állanak; Misas Olotot és Rippolt fedezi. A Sept. 27diki ütközet óta, mellynek a Regenség Ujsága szerint, semmi fontos fogantja nem volt, legkisebb nevezetes ütközet sem történt. Ugy látszik, mind a két fél nagy vigyázattal lát a dologhoz. Rövid időn elhatározó harcznak kell esni. Mosen Anton, ki Oct. 5d. oltta Puycedában volt, ezen várost Oct. 8dikán odahagyta.

Azon vámnál fogva, mellyet az Urgeli Regenség Archevaletténél Escouetzánál s. a. t. fizettet, a Spanyol Országba vitetett portekáktól sok pénz megyen a kincstárba. Az egészségre ügyelő Kordon elosztása oltta, a kereskedés új életre kapott.

Cadixből jelentik, hogy Zaldivar és Guerras 100 Insurgenssel Carlotta helységét Sept. 22d. megtámadták és kipredálták; az Igazgatószéknek egy kurirját elfogták, s végre az ottani tömlőzőkből 40 foglyot kiszabadítottak s embereik közé osztottak.

**Török Birodalom.**

Konstantinápolyból Oct. 10d. indult tudósítások szerint, megerkezett oda Oct. 3d. a Cs. K. Internuncius Báro Ottenfels, s mind a mellett is, hogy incognit zott, Oláh Országon, Bulgarián és Rlián keresztül, a Török tisztségek miatt igen nagy megkülönböztetéssel gadták. Bejelentetvén megerkezése a fő városban, régi szokás szerint czerimoniás látogatására ment az Udvari tolmács, a Nagy Vezérnél és Nagy Úrnál való közönséges Audientziája Oct. 12d. vagy 13dikára határozatott.

Az eddig volt Internuncius Gróf Lützow, Oct. 10dikén vett búcsút a Török Ministeriumtól. Fogadtatása, a két Ország közt fenálló barátságos egybeköttetésnek nyilvánosságos bizonyysága. Gróf Lützow olly szándékkal van, hogy rövid időn Bukaresten keresztül Bécs felé indul.

A fő városban mindegyre csendesség uralkodik.

A Persa határokról kedvezőbbek a tudósítások. Selim Basa, ki Muschban verkeredett, ráütvén éjtszakának idején a Persa táborra, nagy prédálást vitt végbe, s számos ellenséget elfogott, kik Konstantinápolyba vártnak.

Oct. 9d. a Jantsár Aga letétetett hivatalából, s helyét a Kul Kiaja foglalta el.

Az Ibrahim Basa seregei közt Bujukderében, Jenikőjben az Arnaui köjben, az utóbbi napokban, a pestis kezdett bekapni; Perába két hét óta semmi jele a pestisnek.

A Moreai dolgokról semmi egyéb Ujság sincs Konstantinápolyban, csupán a mit közelebb a Corfui és Zantei tudósítások szerint jelentettünk.

**Spanyol Amerika.**

Havannából jött tudósítások azt a hírt hozták, hogy Generalis Quadalupa Vittoria, ki Új Spanyol Országának az Anya-országtól való elválasztásában Yturbidét segítette, utóbbinak Császárrá letélt, tőle elpártolt, s ellene a Republicanismus zászlóját felütötte. Vittoria seregrei nevezetes győzedelmet is vettek már eddigelé, a mint mondják la Pueblánál (de los Angeles) azon seregén az új Császárnak, mellyet Generalis Szanta Ana vezérel.

A Buenos Ayresi Júl. 2dikáig terjedő Ujságok megerősítik azt a tudósítást,

melly szerint a' Perui ármadának egy csapatján a' Macaconai tartományban a' Spanyol seregek Canterac és Garatala Generálisok vezérlése alatt győzedelmeskedtek. Szan Martin Peru' Protectora, következő Proclamatiójában adja tudtára a' fő városnak ezen szerencsétlenséget: „Limának lakosai! A' déli osztály, a' nélkül, hogy nyílt mezőn győzetetett volna meg, rögtön megtámadtatott 's szélyel veretett. A' hosszúság hadakozásban, nem lehet mindenkor szerencsés ütközetekre tartani számot. Ismertek, 's tudjátok, hogy a' Népek mindenkor igazat mondottam. Nem keresek mesterséges okoskodásokkal vigasztalást; de az iránt bizonyosokká merlek benneteket tenni, hogy még ezen esztendőnek lefolyta előtt megmenekszik az egész Ország a' Spanyol tyrannidai hatalom alól. Olly szándékkal voltam, hogy magamat a' közönséges hivatalok' viselésétől visszavonjam, hogy annyi sok esztendő nyughatatlanságok után végre nyugalomban 's csendességben élhessék. Azt hittem, meg van fundálva függetlenségtek. Azonban még most sem vagytok veszedelmén hívül, azért is mig csak árnyéka is leszen a' bajoknak 's mig csak tökéletesen meg nem fundáltatik függetlenségtek, el nem hágy benneteket igaz barátotok

Szan Martin.“

Nagy Britannia és Irlandia.

Misz Smith n' Covent Gardeni theatronál színjátészóné, egy novezetes házból lévő ifjú embert szeretett, 's attól viszont szerettetett. A' Leánynak azonban nem volt semmi kinézése a' házasságra, 's nem arra is, hogy a' játékszínen teheszen szerencsét. Mind ezen környülállásokhoz még az is járult, hogy egy rokónak mentésére utolsó fillérét feláldozta. Uly minden reménység nélkül való hely-

heztetésében, a' szeretett ifjú kezét ajánlá neki, olly feltétellel, hogy ha a' theatrumot elhagyja. A' váratlan szerencse annyira elfogá a' Leánynak szívét, hogy ájultan rogyott kedvese' karjai közzé, hol csak hamar feladá lelkét.

T y r o l i s.

Alig vevék bizonyos híret a' Tridentumiak, hogy Ő Felségek az Ausztriai Császár és Császárné 's az Orosz Császár, Verónai útjokban ezen városon mennének keresztül, azonnal azon voltak, hogy elfogadásokra minden tőlök csak kitelhető pompát rendeljenek. A' város bemenetele elibe egy győzedelmi kaput készitettek, mellynek tetejét Ő Cs. K. Felségének collossalis képe lóháton diszesitette. A' győzedelmi kapunak első felén következő feljúlírás fénylett:

Felici. Faustoq. Ingressui  
Francisci. I. Imp. Ac. Regis  
Ob. Plurima. Beneficia. Eius. Erga. Patriam.  
Tridentum.  
Populo. Postulante.

túlsó felén pedig ez:

Restitutori. Libertatis. Fundatori. Publicae.  
Securit.

Pacatori. Orbis. Terrarum.

Imp. Caes. Francisco. I. P. F. AUG.

Principi. Clementissimo.

Ordo. Populusq. Tridenti.

Devoti. Numini. Majestatisq. Eius.

Az úgy nevezett Német. kapunak külső része, mellyet még 1458ban II György Herczegi Püspök faragott kövekből lópatkó formára építetett, 's a' melly a' szekerek' bemenetelet' elszükítette, az alkalmatlansággal lerontatott, 's hogy a' széles udvari szekerek megűződnenek, 's ennékezetül a' hely illy feljül írást visel:

Honori.

D. N. Franc. I. Austr. Et. Alexand. I. Ruth.

Impp.

Veronam: Ad. Instaurand. Orbis.  
Securitatem.

Id. Octobr. Properantium.

Suburbi. Aditus. Explicatus.

M. D. CCC. XXII.

Theodorich falainak belső kapuja borostyán füzérekkel 's a borostyánnal kerített Császári Koronával díszlett. A városnak azon útszáí; mellyeken Ő Felségek mentek, különösen hícsinosítottak. Minden házak virágokkal, az ablakok színes függőkkel ékesítették, 's ezekenkívül még a kereskedő boltok igen ékesen felczifráztattak. Az Olasz-kaput zöld menyezeté változtaták a fenyő, caer, és borostyán-ágak, mellyek közt illy feljülírás tündöklött:

Concordia: Augg.

Felicitas: Publica:

A St. Croce nevű külső-város fákkal végig ültetett, a falakon virágedények állottak, mellyeket végül egy famohából készült győzedelmi kapú rekesztett, 's három boltozatjait virágfüzérekkel vevék-körül, párkányait pedig borostyán 's olajfából font győzedelmi-jelek koszorúzzák. A pompás alkotmányon arany betűkkel fénylettek ezen nagy nevek:

Francisco. Carolinae. Alexandro.

Ő Cs. K. Felségek f. h. 14d. 12 1/2 órákor mozsarak durrogása, harangok zúgása, a számos nép öröm-kiáltása, a Polgár Katonaság rende, 's a Polgári muzsika-bándák zengedezése közben érkeztek-meg. Más nap 2 órákor szinte ilyen módon jött az Orosz Császár. Ő Felsége meglátogató a Maria Maggiora templomát, 's ott azon képnél, melly az ezen

városban tartatott 's az egész Keresztyén világ előtt emlékezetes Conciliumot ábrázolja, húzamos ideig mulatott, 's az azon lévő minden fő személyek iránt kérdéseket tett.

Ő Felségek kegyességének 's leereszkedésének emlékezte, 's az az öröm, hogy bár kevés időre is, falaink között tisztelheténk Ő Felségeket, kiirthatatlanul maradnak sziveinkben. Tartsa-meg a Mindenható Ő Felségeket számos időhig hű jobbágyaiknak örömökre 's Európa nyugalnára és szerencséjére.

B é c s.

Az 1818 Mártz. 21d. költ felséges Pátensnek következésében, a papiros pénz intereszes régibb Státus-adósságának huszonötödik sorsvonása f. h. 4d. délelötti tíz órákor a Singerstrasse nevű útszában a Franciscanusok Klastromában fog elővétetni.

Oct. 31d. Bécsben, a Státus papirosainak közép-árrok:  
Státus kötelezőlevele 5 pCtmal C. P. 86 13/16; Ugyan az 2 1/2 pCtmal 42 7/8; Sorsvonásos költsön 1820ról 100 for. C. P. 123 1/2; Ugyan az 1821ről 100 for. C. P. 106; Bizonyítás 1821dik költsönről 100 forintért Conv. Pénzben —; Bécs Városi Banko Obligátziók 2 1/2 pCtmal 40; 100 forint Conv. Pénz 249 7/8 for. V. Cz-ban — 1 Bank-Aktzia 948 1/3 f. C. P.

A marhahúsnak fontja, Bécsben, Novemberre, ezüstben 7, V. Cz-ban 17 1/2 xr-ra határozottatott.

Magyar Ország.

Ő Cs. Kir. Felsége tekintetbe vévén Kardeter Tamásnak Pesti Választott Polgárnak 's a városi szépítés Biztossága tag-

jának, a' Státus, a' Haza, de különösen Pest városa iránt tett érdemeit, az Arad Vármegyében fekvő eddig volt Cameralis Algyesti és Vojvogyen nevű helységeket méltóztatott kegyelmes birtokába adni.

Nádor-Ispán Ő Cs. K. Fő Herczagsége, mint a' Magyar Nemzeti Muzeum Protectora, ezen Intézetnél a' Természeti Gyűjtemények Kabinétjében, T. T. Frivaldszky Imre Urat, az Orvosi Tudomány Doctorát Gondviselővé méltóztatott kinevezni.

Buda. Ő Cs. K. Fő Herczagsége Országunk' Nádor-Ispánja's felséges Hitvese, Bécsbe és Sálzburgba tett útjokból f. h. 25d. a' legjobb egészségben megérkeztek.

Pozsony, Oct. 22d. Primás Ő Herczagsége f. h. 19d. hagyá el városunkat, minekelőtte az előtt való nap az ide másfél órányira eső Máriavölgyön nagy buzgósággal búcsút járt volna.

A' Nemzeti Szent-Zsinat végzéseinek három Exemplárjai, mellyeket minden jelen volt Egyházi Atyák aláírtak, Pápa Ő Szentsége, Ő Cs. K. Felsége és Primás Ő Herczagsége számokra vannak rendelve.

Tudósítás Enoch Könyve feltalálásáról.

(Nagy Ujság a' Szent Irás' Magyarazójinak).

Ama' derék Skótus Bruce nem élhet meg a' Közönség előtt való megigazulását. Ő t. i. minekutána éjszaki Áfrikán és Egyiptomon keresztül tett utazásai, Abiszsziniában tartózkodása és mind azok felől, miket ezen tartományokról tapasztalt, a' Közönséget 1790. esztendőben tudósította volna: úgy járt, mint sok emberek, kik mint öntapasztalást beszélnek el, a' mit más Tudósok írósztalailkuál nem is

álmodhattak, — kétségbe hozták, gáncsolták és megczáfolták őtet puffadozó bölcselkedéssel és hitvány gunyolódással. Ez utólsóval kivált az Angolok vétettek ellene, mint Skótus ellen. Forster György egyhelyt, ha jól tartom Benyovszky fordításához írott előbeszédjében, igen kiereszkedett arra, hogy ő kész sok utazókat meggyőzni hazudásokról. Ő ezt tehet is; mert soha hazudással maga nem vádoltathatott, sőt az ellen ugyan ő Bruce-t is védelmezte, kit esmérte személlyesen. A' derék Skótus a' rajta esett igazságtalanságot nagyon szívére vette; és elfogta a' Közönségtől, a' mit utazásának gyümölcseiből még keze között tartott. Csak néhány esztendőök óta, hogy a' Bruce által Kelet-Afrikában tett utakat több Európaiak is megjárták, igazodik meg ezek által sok híradásainak valósága. 'S talán éppen ez a' méltatlan előítélet oka, hogy a' könyvek barátinak figyelmöket nem foglalta el Enoch könyve is, mellynek Ethiopiából, ugyan ethiopiai fordításban, három lemásolt példányait hozta el magával; egyikét Párisban a' királyi, másikat Oxfordban a' Bodeliánumi Könyvtárnak ajándékozván, harmadikát pedig maga tartván meg. Csak nem régiben szolgáltatott ennek nyilvánosságos esmértetésére alkalmat egy Szaxoniai Tudós Orientálista, Profeszszor Gézénusz Ur. Ez a' Párisban találkozó példánynak mását vette. Mellyet megtudván Dr. Lawrence Ur Oxfordban, arra a' gondolatra jutott, hogy ezen fontos találmányt, mellyet a' tudós világ az ő Hazájai egyikének köszönhet, Angol fordításban általadja a' Közönségnek; a' mit már valósággal végbe is vitt 1821ben.

Enoch könyve eddigelé csak Judás Apostol Levelének 14. 15. verseiben, Szent Kelemen, Tertullian és mások írásaiban olvasható felidézésekből esméretes előt-

tűnk; a' kanonikus szent könyvek közé soha se volt felvétetve és néhány Egyházatyák úgy bántak vele, mint apokrifussal. Így tehát elmellőztetve majdnem egészen feledékenységre ment. Dr. Lawrence, az imént említett fordításhoz írott előbeszédében, azt igyekezik bizonyítani, hogy ezen könyv eredetileg hebréus nyelven valamely Zsidó által íratott, hi a keresztényen időszámítás előtt kevés esztendővel, mintegy Héródes idejében, élehetett. E Zsidónak alkalmasint azon Nemzetségek közül kellett tartozni valamelyikhez, mellyek Szalmanaszszár által rabul elvitetvén, Helai s Habor tartományokba, vagy Kolchis és Iberia vidékeire számkivittettek; honnét Judeába vissza soha nem tértek. Valljon ezen két leltudolgok, mellyeket Dr. Lawrence elégségesen bébizonyítottani látszik, nem vezethetnének eolly gyanításra, hogy a' kérdésben való régi Iromány Szerzője Enochnak hivattett, és nevét a' Prófétáéval elcserélték? Fiját ugyan Matu sálemnek nevezi; ugye könnyű megfogni, hogy valamely Enoch nevű Zsidó szintén úgy elnevezhette fiját Matu sálemnek, mint p. o. a' mi időnkben valamely Filep nevű atya elnevezheti fiját Sándornak. A' sokféle hasonlatosságokból, mellyek ezen Enoch könyve és a' Zendavesta s a' régi Persa Vallásból reánk maradt egyéb irományok között szembe tűnők, megjegyzésre méltók a' jó és rossz Angyalok' töménytelen sok neveik, történeti dolgaik, hivataljok és emberekkel való közlekedéseik. Az emberek leányai- val gyakorlott társalkodásokból származtak amaz Oriások, kikről Mózes első könyve beszél, s kik csudálatosan hasonlitta-

nak a' Hinduszok Akurászaihoz, mint ezt Langlesz Ur, a' hindosztániai Emlékekről írott munkájában elő adta. Találni Enoch könyvében igen határozott észfogásokat a' Halhatatlanságról is, mellyeknek a' Zsidók babilóniai fogságok előtt még hijjával voltak; nemkülömben a' Szent Háromságról, mellyet a' Hinduszok és Plátó, jóllehet a' legkülömbfélébb képzelet formában, sokkal előbb felvettek, mintse az a' keresztényen Egyházatyák világosan tanították. Szóll végre valamely Mesiásnak; Isten és Ember fijának várásáról; valamint azt Dániel rajzolja, kinek a' Babilóniai Mágusokkal szövetségben kellett állania. Ezenkívül nyújtja Enoch könyve sok asztronómiai esméreteknek s köznépi véleményeknek nyomdokait, s mutat külfölsé szemponthoz, mellyekből a' zsidó nép hitcikelyeit Krisztus születése előtt nézte.

Edvi Ilyés Pál.

### H i r d e t é s.

Erdélyben eladóvá tétetnek két száz nagy fejsz Spanyol fajta juhok; száz apróbbak és heréltek ugyan azon neműek, s hat, ezeknél nemesebb berlések.

Megszerezhetéseknek módja kétféleképen eshetik meg, vagy t. i. egyszerre kész pénzért vagy fele szép szarvas marháért, avvagy közönséges juhért cserébe, fele pedig kéz pénzért.

A' kinek ezen vásárláshoz kedve van, jelentse magát Petraskó Gergely Maros Vásárhelyi Kereskedő Úrnál, s az áruban lévő juhokat a' megírt módokon tetszése szerint, akár most, akár a' jövő tavasszal megszerezheti.